

Raadsvoorstel en besluitnota

Onderwerp

Investeringsbesluit 3 steigers pleziervaart

Gevraagd besluit

1. Kennis te nemen van de keuze van het college om ter uitvoering van de Uitvoeringsagenda Toerisme Zaanstad 2016 3 steigers voor de pleziervaart aan te leggen op de volgende locaties:
 - Nauernasche Vaart ten noordoosten van Brug Vrouwenverdriet bij Westzaan;
 - Nauernasche Vaart ten noordoosten van de Schermersluis bij Nauerna; en
 - Zijkanaal G bij het Hembrugterrein te Zaandam.
 2. Akkoord te gaan met het beschikbaar stellen van het gereserveerde krediet van € 200.000 uit het Investeringsfonds voor de aanleg van de 3 steigers voor de pleziervaart.
-

Geheimhouding op grond van de Gemeentewet

Openbaar

Kernverhaal

De Zaan en de vele wateren die daarmee verbonden zijn, vormen een zeer aantrekkelijk gebied voor allerlei uitingen van watertoerisme en recreatie. Zaanstad wil deze groeiemarkt beter benutten en de kansen grijpen om meer bestedingen in de stad te realiseren. Zaanstad is gezegend met een groot areaal aan vaarwegen voor de pleziervaart. Een van de middelen om Zaanstad voor de waterrecreant aantrekkelijker is het zorgen voor voldoende pleisterplaatsen voor de pleziervaart. In de Uitvoeringsagenda Toerisme Zaanstad 2016-2019 (2016/ 14359), die de raad in februari 2016 heeft vastgesteld, is daarom het voorstel opgenomen om 3 steigers voor de pleziervaart in Zaanstad aan te leggen. Daarbij is de keuze gevallen op de volgende locaties: in eerste instantie 2 steigers in de Nauernasche Vaart (bij brug Vrouwenverdriet en bij Nauerna) en vervolgens 1 steiger in Zijkanaal G bij het Hembrugterrein. Uit het investeringsfonds wordt een hiervoor gereserveerd budget van € 200.000 beschikbaar gesteld om de 3 steigers te realiseren.

Aanleiding

De Zaan en de vele wateren die daarmee verbonden zijn, vormen een zeer aantrekkelijk gebied voor allerlei vormen van watertoerisme en recreatie. Zaanstad wil deze groeiemarkt goed benutten en de kansen grijpen om meer bestedingen in de stad te realiseren. Op en om de Zaan en de Nauernasche Vaart is veel pleziervaart. De Nauernasche Vaart is daarbij ook de belangrijkste staande mastroute voor het recreatieve vaarverkeer in de Zaanstreek. Vaak gaat het om individuele watersporters die gebruik maken van sloep, kano, een motorboot of zeiljacht. Daarnaast is er commerciële passagiersvaart met rondvaartboten, veerponten, riviercruises, motorcharters en het verhuur van motorboten in Zaanstad. Deels gaat het hier om toerisme, deels om recreatievaart, ook voor bewoners van de streek. Er doen zich nu kansen voor om drie steigers te realiseren, twee in de Nauernasche Vaart ter hoogte van Brug Vrouwenverdriet en Nauerna en één in Zijkanaal G ter hoogte van het Hembrugterrein. Door de aanleg van de twee steigers in de Nauernasche Vaart wordt deze vaart aantrekkelijker voor de pleziervaart. Een neveneffect daarbij kan zijn, dat er dan minder pleziervaarten via de Zaan varen en dat er daardoor minder brugopeningen zijn. Als gevolg van realisatie van een extra steiger bij het Hembrugterrein zal de huidige steiger voor de cruisevaart ingezet gaan worden. De realisering van de steigers gebeurt deels met behulp van (subsidie-)gelden van derden. De aanleg van de 3 steigers past binnen de Uitvoeringsagenda Toerisme Zaanstad 2016-2019.

Beoogd resultaat

Het realiseren van 3 steigers, twee in de Nauernasche Vaart ter hoogte van Brug Vrouwenverdriet en Nauerna en één in Zijkanaal G ter hoogte van het Hembrugterrein.

Kader

- Uitvoeringsagenda Toerisme Zaanstad 2016 – 2019 (2016/14359).
- Maak Zaanstad

Argumenten en afwegingen

Beleidskader Uitvoeringsagenda Toerisme Zaanstad 2016

Een van de ambities van de Uitvoeringsagenda is het geven van meer ruimte aan waterrecreatie. Dit kan door het verzorgen van voldoende aanbod van steigers en aanlegplaatsen op de meest gewenste locaties. De voornaamste doelen uit de Uitvoeringsagenda, die de gemeente in deze kwestie wil bereiken, zijn:

- Het beter benutten van de bestaande capaciteit aan steigers.
- Het uitbreiden van het aantal steigers en pleisterplaatsen. De afgelopen jaren zijn er diverse steigers, vooral langs de Zaan, gerealiseerd voor verschillende typen watertoerisme en -recreatie. Deze lijn zetten we voort. Naast ruimte voor riviercruises kijken we daarbij naar mogelijkheden voor kleinere verblijfsplaatsen. Ook steigers aan de zonkant van de Zaan zijn een welkome aanvulling. We faciliteren ondernemers die een steiger bij hun toeristisch bedrijf willen realiseren, bijvoorbeeld voor sloepen.
- Het stimuleren van een gastvrij onthaal aan land en het toevoegen van voorzieningen voor verblijf (walstroom, toiletten, combinaties met camperplaatsen, fietsenrekken en eventueel wifi).
- Het geschikt maken van kades, het ontwikkelen van goede looproutes met bewegwijzering, enzovoort.

Dit voorstel richt zich vooral op aandachtspunt 2: het uitbreiden van het aantal steigers en pleisterplaatsen. De steigers worden uitgevoerd in gecertificeerd hardhout. Dit past binnen de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente.

Aanleg steiger Vrouwenverdriet in de Nauernasche Vaart voor pleziervaart

We willen de capaciteit voor het aanleggen van pleziervaartuigen bij Westzaan ten noordoosten van Brug Vrouwenverdriet vergroten. Op deze locatie kunnen nu maximaal 7 pleziervaartuigen afmeren. Deze pleisterplaats biedt echter geen enkele faciliteit voor het afmeren en het nodigt ook niet uit om een ligplaats in te nemen. Daarnaast bleek gedurende het vaarseizoen, dat er een tekort aan aanlegmogelijkheden was. Door de aanleg van de steiger neemt de aanmeercapaciteit tot maximaal 12 toe, terwijl de aanmeerfaciliteiten flink worden verbeterd. Daardoor kan deze locatie ook meer gebruikt worden als uitvalsbasis voor wandelingen naar het Guisveld, het Noorderveen en De Omzoom. Bij deze locatie beginnen ook de wandelroutes naar deze gebieden. Verder ligt de locatie op loopafstand van de dorpskern van Westzaan. In de dorpskern zijn faciliteiten (horeca, winkels, dorpsplein) aanwezig, die uitnodigen voor een kort verblijf. Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (waterkwantiteitsbeheerder) is akkoord met de komst van een dergelijke steiger.

Aanleg steiger Nauerna in de Nauernasche Vaart voor pleziervaart

Ten noordoosten van de Schermersluis in het buurtschap Nauerna willen we een steiger voor ongeveer vier pleziervaartuigen realiseren. Momenteel zijn er ten noorden van de Schermersluis geen afmeervoorzieningen voor pleziervaartuigen aanwezig. Nauerna biedt voldoende mogelijkheden voor een korte stop voor waterrecreanten: horeca, bezoek aan molen De Pauw en bezoek aan het buurtschap zelf. De aanleg van de steiger heeft dan ook qua toerisme een positieve invloed op Nauerna.

Aanleg steiger Hembrug in Zijkanaal G voor pleziervaart en Zaanferry

Aanleg van deze steiger is nodig om de bestaande steiger bij het Hembrugterrein in Zijkanaal G te transformeren tot aanlegvoorziening voor de riviercruisevaart. De riviercruisevaart is een toeristische groeiemarkt. Vanuit Amsterdam en de regio komt er inmiddels een behoorlijke stroom riviercruises naar Zaanstad: zo'n 160 aanmeringen van motorchartervaart (kleinere

bike & barge schepen uit de Benelux met sportieve vakantiegangers) en 180 riviercruiseschepen per jaar (grotere schepen tot 135 meter uit Europa en daarbuiten, meestal met oudere, welgestelde passagiers). Zaanstad kan veel meer profiteren van de groei van deze cruisevaart, waarbij de stad in beeld is voor een tussenstop tijdens voorjaarstochten in Noord-Nederland en voor *turnaround stops*. Afgelopen jaren heeft Zaanstad al veel geïnvesteerd in aanlegvoorzieningen voor de riviercruisevaart. Bodecentrumkade en de Prins Hendrikkade in het centrum van Zaandam zijn inmiddels geschikt gemaakt voor het afmeren van riviercruiseschepen tot 135 meter. Daarbij kunnen 4 schepen tegelijk van deze kaden gebruik maken. Ook zijn de nodige walvoorzieningen gerealiseerd, zoals walstroom en afgiftepunt voor bruinwater. Met het nu voldoende op diepte zijn van de Wilhelminasluis verwachten wij, dat ook de Julianasteiger bij de Zaanse Schans door riviercruiseschepen als aanlegvoorziening meer gebruikt gaat worden.

Naast de riviercruisevaart willen we ook de aanlegcapaciteit voor de motorchartervaart in Zaanstad beter faciliteren. Dit kan plaatsvinden door de bestaande steiger in Zijkanaal G bij het Hembrugterrein te gaan gebruiken voor de motorchartervaart. Dit betekent dan wel, dat voor de Zaanferry en de pleziervaartuigen een andere aanlegvoorziening gerealiseerd moet worden. Dit kan door iets noordelijker van de huidige steiger een nieuwe steiger aan te leggen. Op deze wijze blijft het Hembrugterrein over water via de Zaanferry bereikbaar, terwijl via de motorchartervaart het Hembrugterrein een verdere impuls richting het toerisme krijgt. Het Hembrugterrein biedt voldoende mogelijkheden voor deze toeristische doelgroep: monumentaal erfgoed, musea, horecagelegenheid, voldoende wandelmogelijkheden, aantrekkelijke inrichting van de buitenruimte, parkeervoorzieningen en opstapplaatsen voor bussen. Ook vanuit Amsterdam Cruise Port en het Havenbedrijf van Amsterdam leeft de wens om de aanlegmogelijkheden voor de motorchartervaart in dit gebied uit te breiden.

Investerings- of kredietbesluit

Om de opdracht tot realisering van de 3 steigers daadwerkelijk te kunnen verlenen moet eerst beschikt kunnen worden over het gereserveerde budget. Conform de Financiële verordening Zaanstad 2016 is daarvoor een kredietbesluit van de raad nodig.

Draagvlak

De realisering van de 3 steigers past binnen het Uitvoeringsprogramma Toerisme en heeft de instemming van de brancheverenigingen. Voordat de steigers aan de Nauernasche Vaart in beeld kwamen, is de gemeente ook bezig geweest om een bestaande steiger in de Zaan aan de Kalverringdijk bij de Zaanse Schans te vergroten. De vergroting stuitte op teveel weerstand bij belanghebbenden op de Zaanse Schans. Om die reden heeft de gemeente uiteindelijk van dit plan afgezien.

Aansluiting externe ontwikkelingen

De verwachting is, dat na de corona-periode de aantallen bezoekers aan Zaanstad weer zal toenemen. De aanleg van de steigers bieden juist de mogelijkheden om deze groei verder te faciliteren. De provincie Noord-Holland (via de WED-subsidieregeling) heeft € 40.000 voor de realisering van de 2 aanlegsteigers in de Nauernasche Vaart verleend. Daarnaast zal in samenspraak met het Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer (RAUM) worden nagegaan, welke extra financiële bijdrage voor de realisering van de 2 steigers in de Nauernasche Vaart nog mogelijk is. Met het Havenbedrijf van Amsterdam wordt verkend welke financiële bijdrage van zijn kant mogelijk is voor de realisering van de nieuwe steiger in Zijkanaal G.

Financiële consequenties

In de Uitvoeringsagenda Toerisme is een totaal bedrag begroot aan investeringen van € 650.000. Hiervan is € 200.000 begroot voor de aanleg van 2 of 3 steigers.

De totale kosten van de 3 steigers is begroot op € 330.000. Aan subsidie is inmiddels een bedrag van € 40.000 verleend ten behoeve van de twee steigers in de Nauernasche Vaart.

Dit betekent, dat er momenteel € 240.000 beschikbaar is. Voor de resterende € 90.000 wordt nagegaan of derden een financiële bijdrage ter dekking van het tekort kunnen verlenen. Hiertoe zijn er verkennende gesprekken met het Havenbedrijf van Amsterdam (steiger Hembrugterrein) en het RAUM (steigers Vrouwenverdriet en Nauerna) gaande. Wij zullen u op de hoogte houden van de uitkomsten van deze gesprekken.

Door aanleg van de nieuwe steiger in Zijkanaal G bij het Hembrugterrein komt de huidige steiger aan het Hembrugterrein vrij voor gebruik door de cruisevaart. Op de exploitatie van deze steiger zal de zgn. reserveringsregeling voor passagiersvaart van toepassing worden verklaard. De verwachting is, dat dit gebruik de gemeente jaarlijks tot maximaal € 8.000 aan inkomsten kan opleveren. Deze berekening is gebaseerd op:

- Alleen bij overdag afmeren: gebruik bij 61 dagen/jaar voor een schip van gem. 60m lengte voor 1 blok van 6 uur: opbrengst € 3.916,20/jaar (tarief € 1,07/m1); en
- Inclusief overnachtingsmogelijkheid: gebruik 61 dagen/jaar voor een schip van gem. 60m voor 2 blokken van 6 uur: opbrengst € 7.832,40/jaar (tarief € 1,07/m1).

Voor de overige steigers is geen exploitatievorm van toepassing. Waterrecreanten kunnen van de steigers vrij gebruik maken, waarbij dezelfde regels gelden als bij de overige pleisterplaatsen in Zaanstad. De beheer- en onderhoudskosten van deze steigers zullen worden meegenomen in areaal-actualisatie vanuit Openbare Ruimte die onderdeel is van de Voorjaarsnota en Begroting.

Analoog aan artikel 3 lid 2 Financiële Verordening Zaanstad 2016 is zowel in de paragraaf Investerings 2018 als in de rapportage investeringsfonds 17.2 (beiden bij de Begroting 2018 e.v.) toegelicht dat een expliciet raadsbesluit (kredietbesluit) nodig is voor de beschikbaarstelling van een gereserveerd bedrag uit het investeringsfonds. Er zijn geen financiële risico's behorend bij het voorstel.

Juridische consequenties

Er zijn geen juridische gevolgen verbonden aan het beschikbaar stellen van het benodigde krediet. Voor de aanleg van een steiger is een omgevingsvergunning nodig, waarbij toetsing aan het vigerende bestemmingsplan zal plaatsvinden. Voor de drie voorgestelde locaties geldt een bestemming 'water', waarbij de mogelijkheid ook wordt geboden om aanmeervoorzieningen in het water aan te leggen. De specifieke toets vindt uiteraard pas plaats nadat de aanvraag omgevingsvergunning is ontvangen.

Communicatie/ vervolgtraject

De aanlegsteigers in de Nauernasche Vaart zullen als eerste worden gerealiseerd worden. Dat is dit jaar nog gepland. Deze uitgave aan beide steigers past binnen het beschikbaar te stellen kredietbedrag. De realisering van de aanlegsteiger in Zijkanaal G is ook dit jaar gepland, maar is mede afhankelijk van aanvullende geldmiddelen van derden. Hierover is al eerder in dit voorstel één en ander aangegeven. Mochten de bijdragen van derden om onvoorziene redenen wegvallen, dan zal de steiger in zijkanaal G bij het Hembrugterrein niet gerealiseerd worden.

Raadsbesluit

De gemeenteraad van Zaanstad,

Besluit:

1. Kennis te nemen van de keuze van het college om ter uitvoering van de Uitvoeringsagenda Toerisme Zaanstad 2016 3 steigers voor de pleziervaart aan te leggen op de volgende locaties:
 - Nauernasche Vaart ten noordoosten van Brug Vrouwenverdriet bij Westzaan;
 - Nauernasche Vaart ten noordoosten van de Schermersluis bij Nauerna; en
 - Zijkanaal G bij het Hembrugterrein te Zaandam.
2. Akkoord te gaan met het beschikbaar stellen van het gereserveerde krediet van € 200.000 uit het Investeringsfonds voor de aanleg van de 3 steigers voor de pleziervaart.

In de vergadering van-.....- 2021

De griffier,

De voorzitter,